

580. Zsana, Eresztő-Csatornapart
(KÖH 73211)

(Bács-Kiskun megye) Ő, Sza, Á

A zsanai önkormányzati intézmények és a kertészet termálvízzel való ellátására vonatkozó beruházás kapcsán 2010. február 22-én végeztünk terepbejárást. A vizsgálandó terület Zsana bel- és külterületét 7 km hosszan érintette. A tervezett nyomvonal belterületen a meglévő utcahálózatot követte, külterületen földutak mellett haladt. A nyomvonal mindkét oldalát 20-20 m szélességben vizsgáltuk. Összességében a külterületi szakasznak mindössze ~30%-a bizonyult hatékony terepi vizsgálatra alkalmasnak. A fedettség jellege (nagyobbrészt erdő, rét) miatt újabb terepbejárást esetén sem számolhatunk számottevően pontosabb eredményekkel.

A munka során két, már ismert lelőhelyet érintettünk (Eresztő-Zöldhalom I., II.), továbbá egy új lelőhelyet és két régészeti érdekű területet lokalizáltunk. A lelőhelyen őskori, szarmata, Árpád-kori leletanyag került elő; a régészeti érdekű területeken őskori és szarmata szórvány kerámiát találtunk.

Munkatársak: Kovács Sándor, Rózsa Gábor, Pál Róbert technikusok.

PARDITKA GYÖRGYI

581. Zsámbok, Közép-dűlő
(KÖH 26528)

(Pest megye) B, LT, Á

A Zsámbok-Kóka közötti 3105 jelű út felújítása során a 21+074-21+346 szakaszon a földmunkák érintették a lelőhely területét. 2009 szeptemberében régészeti megfigyelés mellett lehumuszták a beruházással érintett 1770 m² kiterjedésű felületet (025, 026/1-2 hrsz.), melyből 1400 m² bizonyult régészetileg érintettnek. A megelőző régészeti feltárást 2010. március 2-9. közt végeztük el.

A lehumusztott felszínen egyenletesen helyezkedtek el a régészeti objektumok: 13 régészeti jelenséget tártunk fel. Előkerült 1 földbe mélyített építmény, 1 szabadtéri sütőkemence, 1 kút, 3 gödör és 5 árok.

Az ívelt falú, kissé egyenetlen aljú, szabálytalan téglalap alakú, viszonylag nagyméretű, földbe mélyített építmény betöltése egyrétegű volt: laza barna talaj, kevés sárga agyaggal keverve. Alján letaposott járósíntet találtunk. Északkeleti és délnyugati oldalfala mellett egy-egy kerek cölöphely került elő. Délnyugati felében, a járósínten szürke, korongolt, bikónikus, germán jellegű edényt találtunk. Peremét leszámítva teljesen ép volt. A ház betöltésében ezenkívül több késő szarmata kori, szürke fazéktöredéket, ill. néhány (valószínűleg másodlagosan bekeveredett) kelta kori edénytöredéket, kevés állatcsontot és sok csigát találtunk.

A lakóépítmény mellett helyezkedett el egy munkagödörrel is ellátott szabadtéri kemence. Szabálytalan kör alakú, a sárga agyagba vájták, oldala méhkas alakú, tapasztott. Alján szürkésbarnára égett, jó megtartású, viszonylag ép sütőfelületet találtunk. Boltozata 30-40 cm magasan megmaradt. A kemence és a munkagödör betöltése megegyezett: paticsszemcsékkel és sárga agyagfoltokkal kevert, laza, barna talaj. A kemence belsejéből előkerültek a beszakadt boltozat vörösen átégett darabjai is. A kemence szája előtt többszörösen rétegződött az égetőtérből kikotort hamu. A munkagödör DK-i sarkában másodlagosan kialakítottak egy kisebb tűzhelyet is. A betöltésben bronzkori cserepek mellett egyetlen Árpád-kori fazéktöredéket találtunk.

A gödrök egyszerű, egyrétegű beásások voltak, nagyon kevés leletanyaggal. Az 5. sz. gödörben bronzkori kerámiatöredékeket találtunk. A lehumusztott felületen több keskeny, egyosztatú, sekély árkot bontottunk ki, amelyek a közös metszetalak tanúsága alapján egyidejűleg voltak használatban. Jellegében eltért ezektől a 2. sz. árok, amelyet több méhkas alakú beásással tagoltak. Leletanyaga a többi árokhoz viszonyítva gazdag volt: bronzkori kerámiatöredékek és sok állatcsont került elő belőle.

Munkatársak: Bíró István, Márkus Balázs régész-technikusok, Érdi Benedek geodéta.

RÁCZ TIBOR ÁKOS